

Meedoen in Dijk en Waard

Beeldvormende avond

20 mei 2025

Integrale beeld- en besluitvorming

- Inwoners in financieel kwetsbare situaties kunnen worden geraakt in hun portemonnee vanuit drie sporen in besluitvorming:
 - Bezuinigingsopdracht Zaffier
 - Evaluatie Pilot Armoedebeleid
 - Realistisch begroten

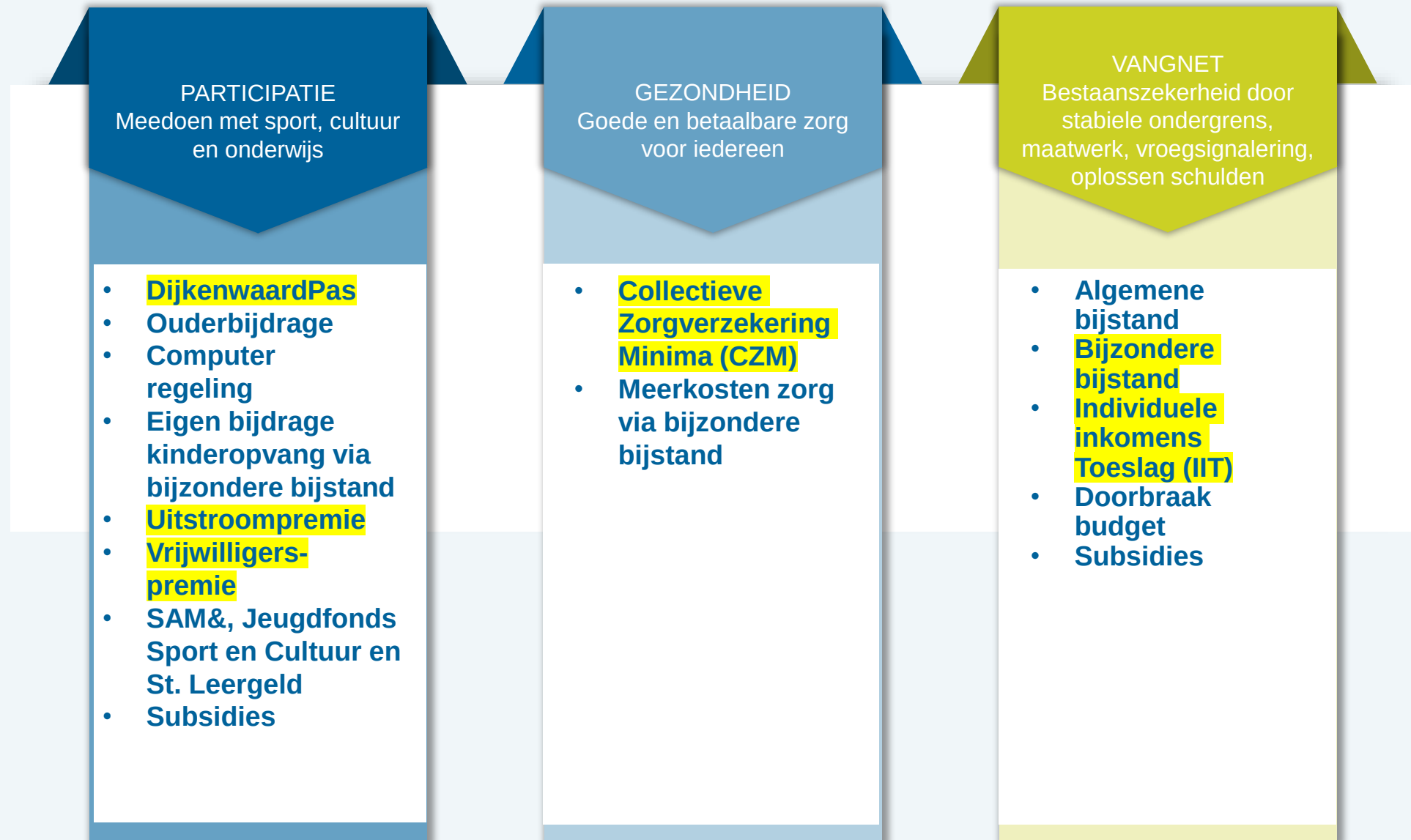
Daarom breed beeld nodig om impact van besluiten op de inwoner in (financieel) kwetsbare situaties te kunnen overzien

Eindevaluatie pilot Armoedebeleid

Huidige armoedebeleid incl. pilot

De afhankelijkheid van regelingen

Rijk

Zorgtoeslag

Huurtoeslag

Kinderopvangtoeslag

Kindgebonden budget

Gemeente (uitvoering Zaffier)

Minimaregelingen zoals

algemene bijstand, bijzondere bijstand,
collectieve zorgverzekering, individuele
inkomenstoeslag,

Participatieregelingen zoals

DijkenwaardPas en Jeugdfonds Sport
en Cultuur

De blik van Dijk en Waard

- **Visie sociaal domein gemeente Dijk en Waard.**
 - Doel: inwoners hebben de mogelijkheid hebben om zich te ontwikkelen
 - Iedereen krijgt gelijke kansen om naar vermogen mee te doen in een inclusieve, vitale en kansrijke gemeente

- **Integraal Beleidskader Dijk en Waard.**
 - Doel: bestaanszekerheid
 - Het armoedebeleid is onderdeel van de routes uit het Integraal Beleidskader Sociaal Domein Dijk en Waard en is vastgelegd in het beleidskader Armoedebeleid 2024

- **Coalitieakkoord:**
 - Doel: meer kinderen, gezinnen en ouderen kunnen meedoen
 - pilot Armoedebeleid als startpunt voor een structureel armoedebeleid dat verder verruimd zal worden
 - Aandacht voor preventie schulden en voorkomen armoedeval

Aantal minimahuishoudens

5,9%

van alle huishoudens in de gemeente heeft een inkomen tot 120% van het Wettelijk sociaal minimum (Wsm). Dit zijn **2.256** huishoudens.

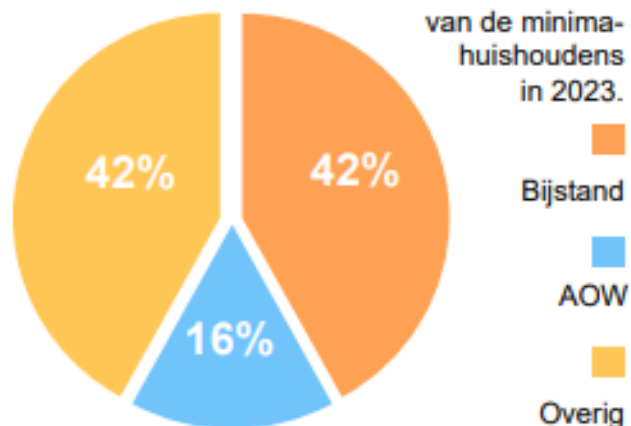
2019

2023

Inkomensbron

Inkomensbronnen van de minima-huishoudens in 2023.

Bijstand

Aantal minimahuishoudens waarvan de hoofdkomstenbron een bijstandsuitkering is in 2023.

Langdurig minima

In 2023 heeft 79% van alle minima die in beeld zijn al 3 jaar of langer een inkomen tot 120% Wsm.

Bron: Armoedemonitor 2023

Overzicht voorzieningen pilot Armoedebeleid

1.

Verruiming doelgroep bijzondere bijstand

- Verhoging van de inkomensgrens van 120% naar 150%

2.

Verruiming van voorzieningen

- Toeslag voor pensioengerechtigden op de DijkenwaardPas
- Uitstroompremie
- Vrijwilligerspremie
- Verbreding bestedingsmogelijkheden DijkenwaardPas

3.

Intensivering van samenwerking en preventie

- Project intensivering preventie en vroegsignalering
- Project integrale aanpak

Eindevaluatie kwantitatief onderzoek

1.

Vergroten bereik doelgroep

Bijzondere bijstand
voor inwoners met
inkomen 120-150-%
bijstandsnorm.

Bijzondere bijstand is
een financieel
vangnet voor
onvoorziene kosten
voor inwoners met
een laag inkomen.

De campagne 'Laat
het niet liggen' heeft
geleid tot meer
bezoek aan en clicks
op de website. Het
heeft gedurende de
looptijd niet geleid tot
significant meer
afgeronde aanvragen.

2023: 4 aanvragen
2024: 7 aanvragen

Eindevaluatie kwantitatief onderzoek

2.

Verbreiding van voorzieningen

Pensioengerechtigden hebben 130 euro extra op de DijkenwaardPas ontvangen

De besteding van het budget is toegenomen
2021: 36% (gem.)
2022: 50% (gem.)
2023: 56 %
2024: 72%

Verbreiding bestedingsmogelijkheden DijkenwaardPas

De besteding van de budgetten zijn in 2024 tov 2022 met 22% toegenomen

Bestedingsmogelijkheden zijn actueel en terug te vinden op de website

Uitstroompremie:

Toename uitstroom naar werk van 4% in 2022 naar 6,7% in 2024

Vrijwilligerspremie

Toename van 15% in 2022 naar 17,4% in 2024

Kanttekening:

Er lijkt geen directe relatie te zijn tussen de cijfers en de premie
Uit de interviews blijkt wel een positief effect op de leefsituatie

Eindevaluatie kwantitatief onderzoek

Get a Grip (Humanitas) helpt met de inzet van een buddy om jongeren financieel zelfredzaam te worden, door inzicht en leren van vaardigheden.

Complexe problematiek wordt integraal besproken in **integraal casusoverleg**. Werken met de doorbraakmethode is gestart.

3.
Project intensivering
preventie
Project Integrale uitvoering

Met vijf netwerkpartners is gewerkt aan een meer **samenhangende aanpak**.

*Deelnemende netwerkpartners:
Humanitas,
SchuldhelpMaatje,
MET, Zaffier en de gemeente*

Pilot armoedebeleid voor tijdelijke verlichting

Roel van Leeuwen

Heerhugowaard ■ De pilot armoedebeleid in Dijk en Waard heeft een positieve tot zeer positieve invloed gehad op de leefsituatie van inwoners, maar zorgt vooral voor tijdelijke verlichting. Dat blijkt uit een onderzoek onder 125 Dijk en Waarders die gebruik hebben gemaakt van voorzieningen als de DijkenwaardPas.

De pilot armoedebeleid in Dijk en Waard werd in 2023 gestart voor twee jaar. De gemeenteraad trok hiervoor 758.000 euro uit, waardoor het mogelijk werd om de inkomensgrens voor de bijzondere bijstand en voor het gebruik van de DijkenwaardPas te verhogen van 120 naar

150 procent van het minimuminkomen. Ook werd het tegoed op de Dijkenwaardpas voor senioren verhoogd naar 300 euro per jaar en er kwamen uitstroompremies beschikbaar voor inwoners die langdurig in de bijstand zitten.

Impact

Het bureau Senseguide deed onderzoek naar de impact van de pilot op de leefsituatie en bestaanszekerheid van inwoners. Hieruit blijkt dat de pilotvoorzieningen vooral tijdelijke verlichting bieden. Inwoners hebben iets meer ruimte voor sociale activiteiten, de vervanging van noodzakelijke spullen of deelname van kinderen aan sport of cultuur. En dat versterkte het levensplezier.

De meeste ondervraagden geven aan dagelijks nog steeds tegen de

zelfde problemen aan te lopen, zoals gezondheidsproblemen, hoge kosten van het leven en weinig toekomstperspectief. Ook wordt aangegeven dat armoede niet alleen draait om geld, maar ook om sociale verbondenheid en het gevoel van waardering. Veel deelnemers ervaren dat ze daarin tekortkomen, wat hun zelfbeeld aantast. Het vertrouwen in de gemeentelijke organisatie is door de pilot wel licht toegenomen.

Ongelijkheid

Uit het onderzoek komen enkele opmerkingen naar voren over de DijkenwaardPas die gebruikt kan worden voor sportieve en culturele activiteiten. Vooral inwoners tussen 18 en 65 jaar geven aan dat het tegoed op de pas (85 euro) te laag is om sociaal actief te zijn. Ook ervaren zij

dat er ongelijkheid is met andere doelgroepen die meer tegoed krijgen. Zo krijgen pensioengerechtigden en kinderen tussen 12 en 17 jaar jaarlijks een tegoed van 300 euro.

Inwoners lopen tegen zelfde problemen op

Ook wordt opgemerkt dat het tegoed lager is dan in Alkmaar. Daar krijgen inwoners tussen de 18 en 65 jaar die recht hebben op de AlkmaarPas een tegoed van 200 euro. Bij sommige inwoners leeft een gevoel van schaamte en stigmatisering bij het gebruik van de DijkenwaardPas.

Bijna veertig procent van de ondervraagden ervaart te weinig geld te hebben voor levensonderhoud. Zij zien daarom liever dat de pas ook kan worden gebruikt voor kosten als boodschappen, in plaats van uitsluitend voor sociale activiteiten.

Premie

Verder valt op dat vrijwel alle inwoners die uitstromen uit de bijstand niet wisten dat ze recht hadden op een premie. De hoogte van de premie kwam voor veel deelnemers dan ook als een verrassing.

36 procent van de deelnemers aan het onderzoek is bereid om mee te denken over de verdere ontwikkeling van het armoedebeleid.

Op 20 mei staat de pilot armoedebeleid op de agenda van een commissievergadering.

NHD, 08-05-2025

Eindevaluatie kwalitatief onderzoek

1.

Wat is de impact van de pilot op de leefsituatie?

- De voorzieningen bieden vooral tijdelijke verlichting
- Levensplezier stijgt
- Er is vaak terugkerende, complexe problematiek

2.

Wat is de impact van de pilot op de bestaanszekerheid?

- Armoede draait niet alleen om geld, maar ook om sociale verbondenheid en het gevoel van waardering
- Ondanks laag inkomen tonen inwoners ook veerkracht en een positieve levenshouding

3.

Wat is de impact op het vertrouwen in de gemeente?

- De voorzieningen van de pilot leveren erkenning van de leefsituatie en bijdrage van inwoners op
- Inwoners voelen zich meer onderdeel van de samenleving

Bereik huidige regelingen (Armoedemonitor 2023)

	2019	2023
Bijzondere bijstand	753 huishoudens	751 huishoudens
Kwijtschelding gemeentelijke belastingen	1.206 huishoudens	1.121 huishoudens
Individuele inkomenstoeslag	719 huishoudens	956 huishoudens
Collectieve zorgverzekering	1.412 huishoudens	1.189 huishoudens
DijkenwaardPas**	2.028 huishoudens	2.766 personen***
• <i>Volwassenen</i>	-	1.946 volwassenen
• <i>Kinderen</i>	-	811 kinderen
Jeugdfonds Sport en Cultuur	187 kinderen	217 kinderen
Computerregeling	57 huishoudens	131 huishoudens
Ouderbijdrage basisonderwijs	n.v.t.	536 huishoudens
Ouderbijdrage voortgezet onderwijs	n.v.t.	458 huishoudens
Studietoelage	n.v.t.	60 personen

Financiën

- Beschikbaar budget: € 2,4 miljoen
- Vanaf 2019 budget niet geïndexeerd of opgehoogd
- Bij indexatie: € 3,2 miljoen in 2026
- Pilot armoedebeleid, bezuinigingsopgave Zaffier, realistisch begroten gaan over dezelfde inwoner
- Financieel vraagstuk

Voorzieningenpakket 3 varianten

1. Minimaal

- Huidige regelingen, maar halvering individuele inkomenstoeslag en verlaging inkomensgrens individuele inkomenstoeslag
- Geen regelingen uit de pilot

Benodigd budget € 2,5 mln

Tekort:

- **2026: € 0 (incl. budget pilot)**
- **2027: € 80.000**

2. Midden

- Huidige regelingen (geen bezuiniging op individuele inkomenstoeslag)
- uit pilot:
- Verhogen budget DWPas volwassenen en senioren
 - Uitstroompremie afschaffen
 - Vrijwilligerspremie maximaal

Benodigd budget € 3,3 mln

Tekort:

- **2026: € 100.000 (incl. budget pilot)**
- **2027: € 860.000**

3. Maximaal

- Huidige regelingen (geen bezuiniging op individuele inkomenstoeslag)
- uit pilot:
- Max. verhogen budget DWPas volwassenen en senioren
 - Uitstroompremie maximaal
 - Vrijwilligerspremie maximaal

Benodigd budget € 3,6 mln

Tekort:

- **2026: € 360.000 (incl. budget pilot)**
- **2027: € 1,1 mln**

Minimale variant

- Huidige regelingen behouden, maar doorvoeren bezuiniging op individuele inkomenstoelage
 - > **124 hh.** ontvangen tussen de **€ 41 en € 58** minder per maand door verlagen inkomensgrens.
 - > **830 hh.** ontvangen tussen **€ 21 tot € 29** minder per maand door halvering bijdrage.
- Geen regelingen uit de pilot Armoedebeleid:
 - > **164 pensioengerechtigden** ontvangen **€ 130 minder** op de DijkenwaardPas.
 - > **31 inwoners** ontvangen **geen** eenmalige uitstroompremie van € 3.263.
 - > **75 inwoners** ontvangen **geen** vrijwilligerspremie van € 2.100 per jaar.

Midden variant

- Huidige regelingen behouden (geen bezuiniging inkomenstoeslag);
- Verhogen tegoed op DijkenwaardPas:
 - > *nieuw: **2.078 inwoners** tussen 18-67 jaar ontvangen **€ 200 i.p.v. € 85** op DijkenwaardPas*
 - > *behoud regeling pilot: **164 pensioengerechtigden** ontvangen **€ 300** op DijkenwaardPas*
- Afschaffen uitstroompremie
 - > ***31 inwoners** ontvangen **geen** eenmalige uitstroompremie van € 3.263*
- Behouden vrijwilligerspremie:
 - > ***75 inwoners** ontvangen max. € 2.100 per jaar*

Maximale variant

- Huidige regelingen behouden;
- Alle regelingen uit pilot behouden met hogere/maximale bedragen
 - > *nieuw: **2.078 inwoners** tussen 18-67 jaar ontvangen **€ 300** op DijkenwaardPas*
 - > *behoud regeling pilot: **164 pensioengerechtigden** ontvangen **€ 300** op DijkenwaardPas*
- - > **31 inwoners** ontvangen eenmalige uitstroompremie van € 3.263
 - > **75 inwoners** ontvangen vrijwilligerspremie van max. € 2.100 per jaar

Ruimte voor vragen

We zijn benieuwd naar uw reactie

financieel kapitaal
sociaal-economische positie persoonlijke ontwikkeling
articulatiemacht machtsongelijkheid
armoede instantiekapitaal
cultureel kapitaal overheid maatschappij
maatschappelijke ladder
kinderarmoede armoedetailisme **bestaansonzekerheid**
sociale rechtvaardigheid **armoedebelid** **ongelijkheid**
schuldhulpverlening beleid sociale klasse
sociale mobiliteit spreidstandburger
begripskloof leefwerelden ervaringskennis
sociaal kapitaal hulpverlening hoogopgeleiden
bodemherstel

